

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VII.

CELOVEC, PETEK, 1. II. 1952

ŠTEV. 8 (468)

Koroški partizani so imeli svoj občni zbor

in so istočasno praznovali desetletnico razširitve NOB na koroška tla

Iz vseh krajev, kjer so nekoč pokale partizanske puške na Koroškem, so se preteklo nedeljo, dne 27. januarja t. l. zbrali delegati Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške v Celovcu, da povezano s svojim občnim zborom praznujejo 10. obletnico začetka oboroženega protifašističnega odpora na koroških tleh. Tega občnega zbora so se udeležili tudi gostje iz Jugoslavije in s Svobodnega tržaškega ozemlja, in sicer za Zvezo borcev Slovenije in Zvezo vojnih invalidov Jugoslavije tovariši Matija Krmelj, Gojko Gornik-Izток in Brtončelj Johan, za Zvezo bivših partizanov zone „A“ Svobodnega tržaškega ozemlja pa tovariša Franc Lipovšek-Tine in Laurenti.

Potem, ko je podpredsednik Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške, tovariš dr. Luka Siencnik otvoril, je partizanski občni zbor pozdravil v imenu Demokratične fronte delovnega ljudstva njen predsednik dr. Franc Petek. V svojem nagovoru je med drugim dejal: „Partizanske edinice in OF so bile prvi izraz volje slovenskega in jugoslovanskih narodov do oboroženega odpora proti nacističnemu in fašističnemu okupatorju. Dobili sta svojo pobudo od KPJ, oziroma KPS in imeli nalogo, zajeti vse sloje ljudstva ne oziraje se na prejšnjo politično ali svetovno nazorno opredelitev. Njihova aktivnost pa se ni omejevala samo na teritorij prejšnje Jugoslavije, ampak zajela tudi vse zamejske Slovence na Pri-

morskem in na Koroškem. Prav tako so naši partizani podali tovariško roko v pomoč anti-fašističnim borcem drugih narodov. Tako se je na primer mogel organizirati tudi avstrijski „Freiheitsbataljon“. Vse to je bilo mogoče samo zaradi tega, ker so bili partizani pač partizani, ne pa kakršna koli poljubna vojaška organizacija, in boj, ki so ga vodili, je bil boj proti nasilju, za preureditev družbenega reda v smislu resnične demokracije in socializma.“

Desetletnica oboroženega odpora

„Današnji občni zbor Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške, se vrši v času, ko obhajamo desetletnico organiziranega protifašističnega oboroženega odpora na Koroškem. Pred desetimi leti, se je tu pri nas začel boj z orožjem proti orožju ali bolje rečeno, najprej le golih rok a z jeklenim srcem in pogumom proti do zob oboroženemu nečloveškemu sovražniku. Pred desetimi leti smo šli braniti s puško v rokah ljudi, ki so nam najbolj pri srcu, braniti življenje naših staršev in otrok, ki jih je Hitler zapisal poginu — smrti. Branili smo slovenski narod, branili našo domačo zemljo. S tem našim korakom, pa smo se uprli tudi najreakcionarnejši sili, kar jih je kdajkoli poznala človeška družba, kajti združeni fašizem je grabil po svobodi vseh ljudstev sveta. Vključili smo se v protifašistično, protihitlerjevsko koalicijsko in se ramo ob rami borili z vsemi de-

Zaključil pa je s sledečimi besedami: „Deseta obletnica, ki jo praznujemo, naj torej ne bo samo spomin, ampak tudi zagotovilo, da stoji koroško delovno ljudstvo na trdnih nogah.“

Nato je predsednik Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške, tovariš Karel Prušnik-Gašper govoril o desetletnici začetka protifašističnega odpora na Koroškem. Tako je povedal v svojem referatu:

mokratskimi narodi. Sli smo braniti demokracijo in svobodo nas in vseh narodov prav takrat, ko sta bili demokracija in svoboda najbolj ogroženi, takrat, ko je nemški fašistični škorenj tlačil vso srednjo Evropo, blokiral Leningrad in stal pred vratni Moskve. Tri leta je trajala ta borba, ki je bila težka in kruta, in čeprav smo od začetka stali proti sovražniku 1 : 10, smo zmagali, ker nas je vodila globoka zavest pravičnosti, ljubezen do lastnega naroda in spoštovanje do človeških demokratičnih pravic. Danes ko se razni SA-standartenfirerji Steinacherji spet vedno bolj uveljavljajo v političnem življenju Avstrije, ko se popravlja škoda knezu Starhembergu in se mu vračajo njegovi gradovi, je potrebno, da se ozremo malo nazaj na težke čase, ki so jih povzročili prav Steinacherji in Starhembergi, največji sovražniki nas Slovencev in tudi največji zatiralci avstrijskih demokratičnih množic. Takrat, leta 1934 je bil junaški upor avstrijskih republikancev udušen v krvi. Starhemberg je pustil streljati v demokratične množice z topovi, na vislicah pa je pustil umreti Kolomana Wallischa, Münichreiterja in druge najboljše voditelje in borce za republiko in demokracijo v Avstriji. Naš odpor v letih 1942—1954 niso mogli streti, ker je bilo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Slovensko šolsko društvo v Celovcu apelira na prezidenta

Avstrijsko Ustavno sodišče je 13. decembra lani nedvoumno ugotovilo, da je odlok notranjega ministrstva in s tem tudi odlok celovške varnostne direkcije, s katerim sta odrekala Slovenskemu šolskemu društvu v Celovcu pravni obstoj, protustaven. Po jasnih določilih zakona so razsodbe ustavnega sodišča za upravne oblasti strogo obvezne in ne dopuščajo nobenega zavlačevanja. Kljub temu pa niti notranje ministrstvo niti varnostna direkcija svojega protustavnega odloka nočeta razveljaviti in svojevoljno prezirata obvezno razsodbo naj-

višjega avstrijskega sodišča. V tej nemogoči situaciji, ki meče naravnost porazno luč na avstrijsko upravno prakso, se je Slovensko šolsko društvo odločilo, da se obrne še na zveznega prezidenta dr. h. c. Körnerja kot najvišjega čuvarja ustave, da pripomore izreku najvišjega sodišča končno do veljave in s tem Slovenskemu šolskemu društvu do neovrgljive pravice. Pismo na zveznega prezidenta z dne 25. januarja, katerega prepis je Slovensko šolsko društvo poslalo tudi ustavnemu sodišču in zveznemu ministru za notranje zadeve, se glasi:

Spoštovani gospod prezident!

Ustavno sodišče je s svojo razsodbo št. B 211/51-12 z dne 13. XII. 1951 o pritožbi, ki sta jo zaradi kršitve z ustavnim zakonom z jamčenih pravic, naslanjajoč se na člen 144 Zveznega ustavnega zakona, vložila Slovensko šolsko društvo v Celovcu in dr. Franc Petek proti odloku zveznega ministrstva za notranje zadeve, ki se nanaša na društveno zadevo, na osnovi člena 144 Zveznega ustavnega zakona in § 87 Zakona o ustavnem sodišču razsodilo, da se ta odlok, ki je bil predmet pritožbe, kot proti-ustaven razveljavi.

Po drugem odstavku § 87 Zakona o ustavnem sodišču so upravne oblasti dolžne, da v takem primeru s pravnimi sredstvi, ki so jim na razpolago, nemudoma vpostavijo pravno stanje, ki odgovarja pravnemu naziranju ustavnega sodišča. Zvezno ministrstvo za notranje zadeve pa kljub urgencam noče vpostaviti pravnega stanja, ki bi odgovarjalo pravnemu naziranju ustavnega sodišča, ker mora tozadevno baje izvesti še več poizvedovanj. Pri tej priložnosti opozarjamo, da traja boj Slovenskega šolskega društva v Celovcu za svoj obstoj že od leta 1947 in da je zvezno ministrstvo za notranje zadeve že o priliki pritožbe Slovenskega šolskega društva v Celovcu pri ustavnem sodišču imelo dovolj časa, da bi izvršilo te baje potrebne poizvedbe ter da zaradi tega smatramo to zavlačevanje zveznega ministrstva za notranje zadeve po izrečni razsodbi ustavnega sodišča kot očitno odrekanje pravice. Ne moremo namreč razumeti, da zvezno ministrstvo za notranje zadeve za sestavitev svojega protigovora ne bi bilo izvedlo vseh potrebnih poizvedovanj že pred razsodbo ustavnega sodišča.

Ker je pot po instancah izčrpana in ker je ustavno sodišče že izreklo svojo razsodbo, se obračamo na gospoda zveznega prezidenta, da kot najvišji čuvar in varuh ustave republike Avstrije pripomore Slovenskemu šolskemu društvu v Celovcu ter s tem koroškim Slovincem do njihove pravice.

Naša sveta naloga je tudi danes, da kot bivši partizani branimo resnico na sploh in resnico o naši borbi še posebej pred vsemi klevetniki. Tov. Prušnik na občnem zboru ZKP

SPZ prejela Trubarjev medaljon

V zvezi s proslavo štiristoletnice slovenske knjige je poklonila vlada Ljudske republike Slovenije — Svet za prosveto in kulturo — Slovenski prosvetni zvezi spominski medaljon Primoža Trubarja — avtorja prve slovenske knjige.

Spominski medaljon je izročil šef Urada za zvezo FLRJ v Celovcu, legacijski svetnik Mitja Vošnjak dne 27. januarja 1952 v pisarni SPZ v Celovcu predsedniku in tajniku SPZ, ki sta se zahvalila za izredno darilo v imenu Slovenske prosvetne zveze.

Poklonjeni medaljon je razstavljen v izložbi knjigarne „Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse, kjer si ga lahko ogledate vsi, ki se boste po opravih zadržali v Celovcu.

Iz deželnega zbora

V sredo popoldne je zasedal koroški deželni zbor. Namesto odstopivšega finančnega referenta deželnega svetnika dr. Pavla Jobsta je bil najprej na predlog socialistične frakcije brez diskusije izvoljen za novega finančnega referenta višji vladni svetnik Ervin Pabst. Pabst je od leta 1926 uradnik koroške deželne vlade in vodja njenega oddelka za občine.

Po obravnavi problema zaščite zemljišča ob Krki, ki naj se ohrani za produktivno kmetijsko izkoriščanje je nadaljnji predlog, naj si deželna vlada prizadeva doseči pri ministru za kmetijstvo in gozdarstvo, z ozirom na veliko pomanjkanje krmil v deželi, večjo količino živinske soli po znižani ceni, dal edinemu kominformističnemu deželnemu poslancu Tschöfenjgu povod, da je v dolgovoznem govoru razvil svoje politične in ekonomske nazore.

Njegova izvajanja so izzvala živčno reakcijo, ki so ji dali oduška vrsta poslancev in končno še deželni glavar Wedenig. Predlog je bil končno le sprejet.

O naših problemih in o naših krajih na seji niso razpravljali ničesar, če ne morda na tajni seji, ki je sledila javni. Kaj so za zaprtimi vrati skuhal, seveda ne vemo — to bodo navadni deželani zvedeli šele pozneje.

Nove ministre opozarjamo na naše stare zahteve

Takoj ko so novi ministri prevzeli posle od svojih prednikov in ko smo lahko čitali v vseh avstrijskih časopisih, kako bodo „z vso vnemo pristopili k reševanju zelo težkih problemov“ in kako bodo „uporabili vso resnost in vso svojo moč, ki so je zmožni, da izpolnijo zadane naloge“, so se oglasile tudi organizacije koroških Slovencev, da jih spomnijo na oni delček „težkih problemov“ in „zadanih nalog“, ki ga dosedanji ministri verjetno niso smatrali za dovolj „težkega“ in „tehtnega“, da bi ga dovedli do potrebne rešitve. Gre namreč za stvari, ki spadajo v „resor“ pravic za koroške Slovence.

Slovenska prosvetna zveza piše novemu zveznemu ministru za prosveto dr. Kolbu in ga opozarja na zahtevo po slovenski gimnaziji in slovenskem učiteljski v Celovcu, ki v obliki vloge leži že skoraj pet let nerešena v prosvetnem ministru, ki kljub številnim pismenim in ustnim urgencam ni smatralo za potrebno, da na vse tozadevne vloge in urgence sploh odgovori. kakor bi se spodobilo v tako „demokratični“ državi, kakršna je Avstrija. Prav tako SPZ novega prosvetnega ministra spominja na prošnje nekaterih absolventov učiteljske v Ljubljani, da se jim priznajo takojšnji izpiti, ter ga prosi, da to zadevo čim prej pozitivno uredi, ker so bile te prošnje vložene že pred pol letom. Končno SPZ v svojem pismu ministra dr. Kolba opozarja še na svoje stališče, ki ga je zavzela do nedavno prav

v prosvetnem ministru izdelanega osnutka za zakon o ureditvi učnega jezika na javnih šolah na Koroškem ter zahteva, da to njeno stališče upošteva v interesu miru v deželi.

Slovenska kmečka zveza od novega ministra za poljedelstvo in gozdarstvo zahteva, da bi končno enkrat dobila pozitivni odgovor na svojo zahtevo po slovenski kmetijski šoli na Koroškem, ki jo je podprlo naše kmečko prebivalstvo z 2000 podpisi in katere upravičenost so potrdile tudi nedavne volitve v Kmetijsko zbornico.

Zveza slovenskih izseljencev pa se obrača na novega finančnega ministra dr. Kamitza, da končno enkrat poskrbi za zadovoljivo rešitev še vedno nerešenega vprašanja dokončne poprave škode slovenskim izseljencem.

Ali jim bo tokrat uspelo

Na dnevnem redu zasedanja kmetijske zbornice, ki je sklicano za prihodnji četrtek, dne 7. februarja, je spet volitev predsednika zbornice. Kakor znano, na prvem zasedanju zbornice po kmečko zborniških volitvah ni uspelo izvoliti predsednika, ker nobeden od kandidatov ni dobil potrebne večine glasov. Da je volitev ponovno na dnevnem redu, je dokaz za to, da se je OeVP s svojim mnenjem, njen Gruber je z 12 glasovi, ki jih je takrat dobil, izvoljeni prezident, le temeljito zmotila (13 glasov, ki niso bili za Gruberja, je pač le več kot njegovih 12 glasov).

